

Nationalisme kost wel wat

Columns - 17 juni 2016 - Auteur: Carsten Brzeski

Het nationalisme grijpt weer om zich, aldus ING-econoom Carsten Brzeski. In Duitsland, in Rusland, tijdens het EK in Frankrijk. En in de Brexitdiscussie. "Het verleden leert dat nationalisme eigenlijk altijd meer schaadt dan baat. Een Brexit zal geen uitzondering zijn."

Mijn immer politiek gevoelige vrouw wilde dit jaar in de zomer absoluut naar het Verenigd Koninkrijk. Jammer genoeg moest ik de kosten van het verblijf vooraf betalen, want dat leek mij nog het aantrekkelijkste aan dit idee, speculeren op de prijs van het Britse pond. Dat een Brexit ook kan worden doorgevoerd zonder de door het blijf-kamp voorgespiegelde hoge kosten, trekt steeds meer aanhangers. Een recente statistiek laat zien dat de Brexitaanhangers geen enkele expert meer vertrouwen. De buik en niet het hoofd zal het referendum volgende week beslissen. Een Brexit zonder kosten? Het zou de eerste keer in lange tijd zijn dat nationalisme of patriottisme meer baat dan schaadt.

Het nationalisme grijpt weer om zich. De Jonge Groenen haalden zich in Duitsland het ongenoegen van velen over zich heen met hun campagne tegen het vlaggenvertoon bij het EK voetbal. 'Patriottisme = nationalisme' luidt hun leus. 'Het EK moet gaan om de bal, niet om het land.' Hun actie kreeg reacties van het hoogste politieke niveau. Andreas Scheuer, de secretaris-generaal van de CSU, zei in de media dat het zwart-rood-goud van de Duitse vlag bij voetbalwedstrijden juist een teken van gezond patriottisme is. 'Liever een patriot, dan een complete zot.' Intussen is een op de tien Duitsers het [eens met de stelling](#) dat het land een *Führer* nodig heeft, die voor het welzijn van het hele volk regeert. Wie lacht er nu nog met de recente film 'Er ist wieder da'?

Na de rellen tijdens het EK verdedigde de vicevoorzitter van het Russische parlement het hooligangedrag van de Russische voetbalfans. Zij zouden zijn geprovoceerd door de tegenpartij, die de Russische vlag besmeurde en er op stampte. De hooligans hadden door te schoppen, te slopen en te slaan dus eigenlijk de eer van hun land verdedigd.

Is dat nu gezond patriottisme of duur nationalisme? Wat het ook is, het verleden leert dat nationalisme eigenlijk altijd meer schaadt dan baat. De Duitsers weten dat nog steeds. Mensen uit het vroegere Joegoslavië ook. Of de Russen ondanks

de sancties hebben geleerd wat de gevolgen van excessief nationalisme zijn, is minder duidelijk. Zelfs zulke leuke initiatieven als 'Buy American' werkten averechts. En ook het hooligangedrag in Frankrijk zal niet zonder kosten zijn: na een geldstraf dreigt zelfs de uitsluiting van het Russische elftal.

Een Brexit zal geen uitzondering zijn. Ook al geloven de Brexitaanhangers geen enkele expert meer, er dreigt een recessie, zwakkere groei, en of al die internationale bedrijven en banken nog in London zullen zitten zonder toegang tot de interne markt van de EU is meer dan twijfelachtig.

De enigen die baat hebben bij een Brexit zijn mijn gezin en ik. Wij zullen genieten van een zwak pond. Voor de rest brengt maar één soort 'nationalisme' geld op: de verkoop van supportergadgets tijdens het EK.

Carsten Brzeski is Chief Economist bij ING in Frankfurt am Main en schrijft regelmatig in Nederlandse en internationale media. Deze column is met toestemming overgenomen uit de Belgische krant [De Tijd](#).

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/17017/nationalisme-kost-wel-wat>